

บรรณานุกรม

หนังสือ

ประคอง วรรณสุด. สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู, พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร :

ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2522

วรศักดิ์ เพียรชอบ. หลักและวิธีการสอนพลศึกษาชั้นมัธยมศึกษา, พระนคร : 2513.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพาณิชย์, 2523.

เอกสารอื่น ๆ

คำลศดี เด็กและเยาวชน. เอกสารเผยแพร่สถานศึกษาและคุ้มครองเด็กกลางคำลศดี เด็กและ

เยาวชน, 2528.

พร้อม พาณิย์ภักดี "นโยบายการส่งเสริมเยาวชนของรัฐบาลเพื่อพัฒนาประเทศ" เอกสารเผยแพร่,

2515

อวย เกตุสิงห์. "การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ" วารสารสุขภาพ 1 (พฤษภาคม 2518) :

73 - 78

เทพวณี หอมสำนึก, รัชฎี ขวัญบุญจันทร์ และสุจิตรา สี่มาดิโต "ผลของการสอนและฝึกกีฬาประเภท

ทีมที่ติดต่อ วัตถุประสงค์และการปรับตัวทางสังคมของเยาวชนในสถานศึกษาคุ้มครองเด็ก

กลางคำลศดี เด็กและเยาวชน" รายงานการวิจัย คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหา-

วิทยาลัย, 2528.

นิตยา อินฉัตร "ภาวะศึกษางานสังคมสงเคราะห์ทางการศึกษาในสถานศึกษาและคุ้มครองเด็กและ

เยาวชนหญิงบ้านปราณี" รายงานการศึกษา, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.

เฟื่องฟ้า สิงห์กุลโกกร. "การใช้กิจกรรมนันทนาการในงานกลุ่มสังคมเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชน

ของสถานสงเคราะห์เด็ก กรมประชาสงเคราะห์ วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต

คณะสังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์", 2528.

วรศักดิ์ เพียรชอบ. "โปรแกรมการพลศึกษาและกีฬาเพื่อพัฒนาเยาวชนไทยในชนบท"

รายงานการวิจัย ศูนย์ตติวศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

วรศักดิ์ เพียรชอบ และสุจิตต์ เพียรชอบ "ความต้องการที่สำคัญของนักเรียนไทยในชั้นมัธยม

ศึกษา" รายงานการวิจัย ศูนย์ตติวศึกษามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

สุจิตต์ โยตินุกูล "ปัญหาและความต้องการทางด้านสุขศึกษา พลศึกษาและสันทนาการของ

เยาวชนในศูนย์ฝึกเยาวชนชนบทภาคใต้" วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิถียุคใหม่

พลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

ภาษาอังกฤษ

Daniels, Arthur S. "The Study of Sports As An Element of Culture,"

in J.W. Loy and G.S. Kenyon, Eds. Sports Culture and Society

New York : Mcmillian Co., 1969.

Weiblen, Joyce Hope. "Game Rules and Morality," Dissertation

Abstracts International 33 (April 1972) : 1498-A.

Wieren, Lee Van. "A Comparison of Elementary Physical Education

Programs Instructed by Classroom Teachers and Programs

Instructed by Classroom Teachers Consulting with Physical

Education Specialist," Dissertation Abstracts International

34 (April 1973) : 1683-A.

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิผู้ตรวจแบบสอบถาม

1. คำสัตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ เพียรชอบ
2. รองคำสัตราจารย์ รัชณี ขวัญบุญสัน
3. ผู้ช่วยคำสัตราจารย์ ดร.สุพิตร สี่มาพิโต
4. อาจารย์ ดร.วิชุด คณิงสุ่ยเกษม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง
 วันที่ 28 / 29
 วันที่ 28 พ.ค. 2529

ที่ ทม 0309/529

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท 10505

13 มกราคม 2529

เรื่อง ขอความร่วมมือในการวิจัย

เรียน อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายมานิช มิ่งทุม นิสิตปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาพลศึกษา กำลังดำเนินการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมพลศึกษาของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางศาลคดีเด็กและเยาวชน" ในการนี้ นิสิตจำเป็นต้องทำการสำรวจเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถามแก่เยาวชนในสถานฝึกและอบรมบ้านกรุดา บ้านมุกดา บ้านอุเบกษา และบ้านปราณี

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ทางวิชาการ

บัณฑิตวิทยาลัย หวังอย่างยิ่งในความกรุณาของท่าน และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ

โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรชัย พิศาลบุตร)

รักษาการในตำแหน่งรองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนรักษาการในตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แผนกมาตรฐานการศึกษา

โทร. 2150895-9

(นายสกล หล้ารุ่งเรือง)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

๑๙/๑๗ ๓๗/๒๐

๒๒ พ.ค. ๒๙

ภาคผนวก ค

แบบสอบถาม

เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมพลศึกษาของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กกลางศาลคดีเด็กและเยาวชน

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 รายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมพลศึกษา
 - ก. จุดมุ่งหมายที่เยาวชนต้องการในการเล่นกีฬา และออกกำลังกาย
 - ข. ความต้องการการคัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา
 - ค. ความต้องการการฝึกอบรมกีฬา
 - ง. ความต้องการการคัดการแข่งขันกีฬา
2. ก่อนตอบแบบสอบถามโปรดอ่านคำชี้แจงแต่ละตอนเสียก่อน และ
ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง
3. คำตอบของท่านจะนำไปใช้ประโยชน์ ในเรื่องของการจัดโปรแกรมพลศึกษา
ให้แก่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง
ผู้วิจัยขอขอบคุณ เยาวชนทุกคนให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็น
อย่างดี

แบบสอบถาม

เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมพลศึกษาของเยาวชนสถานฝึกและคุมครอง
เด็กกลาง ศาลคดีและเยาวชน"

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
2. โปรดเติมข้อความในช่องว่าง..... ให้สอดคล้องกับคำถาม

ตอนที่ 1รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานที่ฝึกและอบรม

☐ บ้านกรง	☐ บ้านมัทธา
☐ บ้านอุเบกขา	☐ บ้านปราณี
4. ระยะเวลาในการฝึกและอบรม

☐ ต่ำกว่า 1 ปี	☐ 1 ปี - 2 ปี
☐ 3 ปี - 4 ปี	☐ 5 ปี - 6 ปี
☐ มากกว่า 6 ปี	
5. ระดับการศึกษาสูงสุดของท่าน

☐ ไม่เคยเข้าโรงเรียนแต่อ่านออกเขียนได้
☐ ต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
☐ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 7
☐ ชั้นมัธยมศึกษา 1 - 3
☐ สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (โปรดระบุ)

6. ท่านใช้เวลาว่างส่วนมากทำกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เล่นกีฬา	☐ ฟังเพลง
☐ นั่งคุย	☐ ร้องเพลง
☐ อ่านหนังสือ	☐ นอน
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

ตอนที่ 2

ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับความต้องการกิจกรรมพลศึกษา

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่าน

- 4 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด
- 3 หมายถึง มีความต้องการมาก
- 2 หมายถึง มีความต้องการน้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุดหรือไม่ต้องการเลย

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
ก. จุดมุ่งหมายที่เยาวชนต้องการในการเล่นกีฬาและออกกำลังกาย				
1. ต้องการเล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนาน				
2. ต้องการเล่นกีฬาเพื่อสุขภาพ				
3. ต้องการเล่นกีฬาเป็นและเล่นถูกต้อง				
4. ต้องการรู้กติกาของกีฬาต่าง ๆ เพื่อจะดูกีฬาได้เข้าใจ				
5. ต้องการเป็นนักกีฬา				
6. ต้องการมีรูปร่างดี				
7. ต้องการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์				
8. ต้องการเล่นกีฬาเพื่อสังคม (เข้ากับคนอื่นได้, เชื่อมความสามัคคี, มีเพื่อนมาก)				
9. ต้องการเล่นกีฬาเพื่อคลายความเหงา				

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
10. ต้องการไปแข่งขันภายนอกสถานฝึก
11. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
ข. ความต้องการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพลศึกษา				
1. ต้องการให้มีการจัดชั่วโมงเรียนพลศึกษาในสถานฝึกฯ
2. ต้องการให้มีการเรียนการสอนกิจกรรมพลศึกษา				
ดังต่อไปนี้
2.1 ฟุตบอล
2.2 วอลเลย์บอล
2.3 บาสเกตบอล
2.4 แฮนด์บอล
2.5 ว่ายน้ำ
2.6 แบดมินตัน
2.7 มวยสากล
2.8 มวยไทย
2.9 ตะกร้อ
2.10 เทนนิส
2.11 ยูโด
2.12 ยิมนาสติก
2.13 กระบี่กระบอง
2.14 กรีฑา
2.15 กิจกรรมเข้าจังหวะ

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
3. จำนวนชั่วโมงที่ต้องการเรียนพลศึกษาต่อสัปดาห์				
3.1 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์				
3.2 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์				
3.3 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์				
3.4 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์				
3.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)				
4. ระยะเวลาที่ต้องการให้จัดการเรียนการสอนพลศึกษา				
4.1 จัดเป็นประจำตลอดปี				
4.2 จัด 6 เดือนต่อการเรียน 1 กิจกรรม				
4.3 จัด 3 เดือนต่อการเรียน 1 กิจกรรม				
4.4 จัดเป็นระยะเวลาสั้น ๆ เช่น 6 - 8 สัปดาห์ ต่อ 1 กิจกรรม				
4.5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)				
5. ต้องการครูผู้สอนพลศึกษาที่มีลักษณะดังต่อไปนี้				
5.1 เป็นผู้ที่มีความเข้าใจในเรื่องกีฬาเป็นอย่างดี				
5.2 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการเล่นกีฬา (เล่นกีฬาเก่ง)				
5.3 มีความยุติธรรม				
5.4 มีความเสียสละสูง				
5.5 แต่งกายสะอาดเรียบร้อย.				
5.6 เป็นผู้ปรับตัวเข้ากับเยาวชนได้เป็นอย่างดี				
5.7 เป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณา				
5.8 เป็นผู้ที่สามารถสอนพลศึกษาได้เป็นอย่างดี				
5.9 เป็นผู้ที่มีคุณธรรม				
6. ต้องการให้นักศึกษาพลศึกษามาฝึกสอนในสถานฝึก				

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
7. ต้องการให้ วิทยุผู้สื่อข่าวจากภายนอกมาเล่น ในกีฬาแต่ละประเภทบ้างเป็นบาง โอกาส				
8. ต้องการให้มีอาสาสมัคร เข้ามาช่วยสอนพลศึกษา				
9. ต้องการให้สถานฝึกสัตวกรณ์ให้เพียงพอต่อ จำนวนเยาวชน				
10. ต้องการให้มีสื่อนามกีฬาเพื่อใช้ในการเรียนเพิ่มขึ้น				
ค. ความต้องการการฝึกอบรมกิจกรรมพลศึกษาและกีฬา (นอกเหนือจากชั่วโมง เรียนพลศึกษาตามปกติ)				
1. ต้องการให้มีการจัดการฝึกและอบรมกีฬาในสถานฝึกฯ				
2. ต้องการให้มีการฝึกและอบรมกีฬาดังต่อไปนี้				
2.1 ฟุตบอล				
2.2 วอลเลย์บอล				
2.3 บาสเกตบอล				
2.4 ตะกร้อ				
2.5 มวยไทย				
2.6 มวยสากล				
2.7 ยูโด				
2.8 ยิมนาสติก				
2.9 กิจกรรมเข้าจังหวะ				
2.10 กระบี่กระบอง				
2.11 เทนนิส				
2.12 แฮนด์บอล				
2.13 ปิงปอง				
2.14 แบดมินตัน				
2.15 กรีฑา				

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
2.16 อื่น ๆ (ระบุ)				
3. ระยะเวลาที่ต้องการให้จัดการฝึกอบรมกีฬากีฬา				
3.1 5 วัน				
3.2 7 วัน				
3.3 9 วัน				
3.4 อื่น ๆ (ระบุ)				
4. ต้องการให้มีการฝึกอบรมก่อนการแข่งขันในกีฬาแต่ละประเภท				
5. ต้องการให้ผู้เชี่ยวชาญในกีฬาแต่ละประเภทเข้ามาช่วยฝึกอบรมในสถานศึกษา				
ง. ความต้องการการจัดการแข่งขันกีฬา				
1. ต้องการให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาภายในสถานศึกษา				
2. ต้องการให้มีการจัดการแข่งขันระหว่างสถานศึกษา				
3. ต้องการให้สถานศึกษา ส่งนักกีฬาไปร่วมแข่งขันกีฬาที่จัดขึ้นโดยกรมพลศึกษาหรือกรุงเทพมหานคร				
4. ต้องการให้เจ้าหน้าที่ในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬากับเยาวชน				
5. ต้องการให้เยาวชนทุกคนในสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬา				
6. ต้องการให้ข้าราชการผู้ใหญ่ในศาลคดีเด็กและเยาวชนมาร่วมแข่งขันกีฬากับเยาวชนบ้าง				
7. ระยะเวลาที่ต้องการให้จัดการแข่งขัน				
7.1 เดือนละ 1 ครั้ง				
7.2 3 เดือนต่อ 1 ครั้ง				
7.3 6 เดือนต่อ 1 ครั้ง				

รายการ	ระดับความต้องการ			
	4	3	2	1
7.4				
7.5				
8. ประเภทกีฬาที่ต้องการให้มีการจัดการแข่งขัน				
8.1				
8.2				
8.3				
8.4				
8.5				
8.6				
8.7				
8.8				
8.9				
8.10				
8.11				
8.12				
8.13				
8.14				
8.15				
8.16				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ท่านต้องการด้านพลศึกษา

ภาคผนวก ง

ความรู้ทั่วไป เกี่ยวกับสถานการณ์และคุ้มครองเด็กกลาง ศาลคดีเด็กและเยาวชน

(แหล่งที่มา : เอกสารแนะนำศาลคดีเด็กและเยาวชน สถานการณ์และคุ้มครองเด็กกลาง 2528)

นโยบายและเหตุผลในการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน

โดยที่เด็กและเยาวชนมีร่างกายและจิตใจไม่เหมือนผู้ใหญ่ กล่าวคือ ยังอ่อนต่อสติปัญญา ความรู้สึกผิดชอบ ซึ่งอาจเป็นเหตุให้เด็กถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่าย เด็กบางคนเกิดมาผิดปกติทางพันธุกรรม ร่างกาย หรือจิตใจไม่สมบูรณ์ ททำให้ขาดสติ ขาดการควบคุมตนเอง ยิ่งกว่านั้นเด็กเป็นจำนวนไม่น้อยเกิดมาไม่เคยได้รับการเอาใจใส่ทะนุถนอมจากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เนื่องจากบิดามารดาบางคน ครอบครัแตกแยกเพราะบิดามารดาเลิกร่างกันฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดไปมีครอบครัวใหม่ หรือบิดามารดาตายกลายเป็นลูกกำพร้าต้องประสบเคราะห์กรรม ประสบแต่สิ่งที่ไม่ดีหวัง เมื่อเด็กหรือเยาวชนหลงกระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด ถ้าทางราชการมิได้จัดการบำบัดแก้ไขให้ถูกต้องแล้วเหตุการณ์ก็จะสายเกินแก้ อาจทำให้เด็กหรือเยาวชนเหล่านั้นมีอุปนิสัยและความประพฤติเสื่อมทรามยิ่งขึ้น ถึงกลับกลายเป็นอาชญากรที่เหี้ยมโหดทารุณได้ง่าย

โดยเหตุดังกล่าว นานาอารยประเทศจึงได้พยายามวิจัยและวิเคราะห์หาทางแก้ไขและเป็นที่ยอมรับกันว่า ควรแยกกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดออกจากกระบวนการยุติธรรมสำหรับผู้ใหญ่โดยเด็ดขาด โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งไปในทางให้การส่งเคราะห์บำบัดแก้ไข เด็กและเยาวชนที่หลงกระทำความผิดกฎหมายมากกว่าที่จะมุ่งลงโทษทางอาญาแก่เด็กและเยาวชนเหล่านั้น โดยให้ศาลดำเนินการพิจารณาเป็นพิเศษแตกต่างกับศาลธรรมดา หรือศาลผู้ใหญ่ และให้แยกสถานที่ควบคุมฝึกฝนอบรมเด็กและเยาวชนต่างหากแยกจากเรือนจำหรือทัณฑสถานซึ่งใช้เป็นคุกขังอาชญากรผู้ใหญ่ ทั้งนี้เพราะเห็นว่าเด็กและเยาวชนยังอ่อนต่อสติปัญญาและความรู้สึกผิดชอบเนื่องจากยังเยาว์วัย และอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อบรมบ่มนิสัยให้กลับตนเป็นคนดีไม่ยาก ฉะนั้นในการพิจารณาพิพากษาคดีที่เด็กและเยาวชนถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดกฎหมาย นานาประเทศจึงได้บัญญัติไว้ให้ศาลไม่ต้องดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด และเมื่อศาลได้พิจารณาเห็นว่าเด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญาจริงตามฟ้อง ศาลก็มุ่งไปในทางช่วยเหลือส่งเคราะห์ให้เด็กและเยาวชนที่หลงผิดเหล่า

นั้นกลับตนเป็นคนดีและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้มากกว่าที่จะมุ่งลงโทษ โดยถ้าเห็นว่าเป็นความผิดเล็กน้อยและเด็กหรือเยาวชนไม่เคยประพฤติเสียหายมาก่อน ก็ควรจะกล่าวตักเตือนหรือให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ระงับทัณฑ์บน หรือมิฉะนั้นก็ใช้วิธีปล่อยตัวไปโดยกำหนดเงื่อนไขคุมประพฤติ ถ้าเป็นความผิดที่ค่อนข้างร้ายแรง หรืออุกฉกรรจ์ หรือมีความประพฤติเสียหาย หรือเพื่อประโยชน์ของตัวเด็กหรือเยาวชนเอง ศาลคดีเด็กและเยาวชนก็จะใช้มาตรการส่งเด็กหรือเยาวชนไปรับการฝึกอบรม ณ สถานฝึกและอบรม ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เพื่อช่วยเหลือส่งเคราะห์ให้เด็กสำนึกและกลับตนเป็นคนดี โดยคดีที่ได้รับการฝึกอบรม ทั้งด้านการศึกษา วิชาสามัญ และวิชาชีพ ตลอดจนการอบรมด้านจริยธรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเด็กและเยาวชนเสียใหม่

สำหรับประเทศไทยซึ่งได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน ตลอดจนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กขึ้น ก็มีวัตถุประสงค์และอุดมการณ์อย่างเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อปีพุทธศักราช 2493 รัฐบาลในสมัยนั้น ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เรียกว่าคณะกรรมการพิจารณาการอบรมส่งเคราะห์และการตั้งศาลเด็ก คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เป็นประธานกรรมการและมีกรรมการอีก 12 ท่าน รวมเป็นคณะกรรมการ อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนจากกระทรวงมหาดไทย เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา ผู้พิพากษา และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในสมัยนั้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2494 จึงได้มีการตรากฎหมายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนขึ้น 2 ฉบับ คือ

1. พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน
2. พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน

และในปี พ.ศ. 2495 ได้มีการจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน พร้อมทั้งสถานพินิจและคุ้มครองเด็กขึ้นเป็นแห่งแรกในประเทศไทย คือ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ณ กรุงเทพมหานคร เป็นแห่งแรก เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495

ต่อมากระทรวงยุติธรรมได้ขยายกิจการศาลคดีเด็กและเยาวชนไปยังส่วนภูมิภาค คือ วันที่ 5 เมษายน 2505 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดสงขลา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดสงขลา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วันที่ 8 กรกฎาคม 2507 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดนครราชสีมา กับสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

วันที่ 21 สิงหาคม 2513 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดเชียงใหม่ และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

วันที่ 27 สิงหาคม 2523 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดอุบลราชธานี และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดอุบลราชธานี ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี

วันที่ 8 กรกฎาคม 2526 เปิดดำเนินการศาลคดีเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจังหวัดระยอง ตั้งอยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดระยอง

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง

ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 โดยเปิดทำการชั่วคราวอยู่ที่ตึกศาลแขวงพระนครใต้เดิม ตำบลตลาดน้อย อำเภอสัมพันธวงศ์ ต่อมา ในปีงบประมาณ 2495 กระทรวงยุติธรรมได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางขึ้นที่บริเวณใกล้เคียงศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ด้านถนนราชินี เป็นอาคารตึก 3 ชั้น ตลอดทั้งหลังกว้าง 9 เมตร ยาว 52.50 เมตร ซึ่งใช้เป็นทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางในปัจจุบัน

การจัดหน่วยงาน

ก. ฝ่ายศาล ปฏิบัติภารกิจโดยพิพากษาประจำและผู้พิพากษาล้มทบ ทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีอันเป็นราชการตุลาการ

ข. ฝ่ายธุรการ แบ่งเป็น

(1) แผนกจำศาล ดำเนินงานโดยจำศาลและข้าราชการธุรการของศาล ทำหน้าที่ทำนองเดียวกับราชการธุรการตามหน้าที่แผนกจำศาลในศาลทั่วไป เว้นแต่มีราชการตามกฎหมายเกี่ยวกับการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นอีกบางประการ คือ เกี่ยวกับผู้พิพากษาล้มทบ และที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชน

(2) สถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง (จะได้อีกว่าถึงรายละเอียดหน้าที่และความรับผิดชอบในลำดับต่อไป)

ศาลคดีเด็กและเยาวชนทุกศาล มีผู้พิพากษา และผู้พิพากษาล้มทบ ตามจำนวนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเห็นสมควร โดยมีอธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเป็นผู้รับผิดชอบในงานของศาลคดีเด็กและเยาวชนทั่วราชอาณาจักรด้วย

เด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ถือหลักเกณฑ์อย่างไร

ก่อนอื่นขออธิบายความหมายของคำว่า "เด็ก" กับ "เยาวชน" เสียก่อน กล่าวคือ

"เด็ก" ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่เกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์

"เยาวชน" ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาเด็กและเยาวชน หมายถึง บุคคลอายุเกินกว่า 14 ปีบริบูรณ์ แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่ได้หมายถึงบุคคลผู้บรรลุนิติภาวะแล้วด้วยการล้มรล

ถ้าเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ และไม่เกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดขึ้น ก็จะต้องดำเนินคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชน แต่ทั้งนี้มิได้หมายความว่า เด็กหรือเยาวชนผู้กระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดจะต้องส่งไปดำเนินคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชนเสมอไป เด็กหรือเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดอาญาซึ่งจะต้องขึ้นศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น ถือถิ่นที่อยู่ โดยปกติของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ ถ้าเด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิดมีถิ่นที่อยู่โดยปกติอยู่ในเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน ถึงแม้เด็กหรือเยาวชนผู้นั้นไปกระทำความผิดนอกเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชนก็ตามก็ต้องนำตัวมาพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชน นอกจากนี้เด็กหรือเยาวชนซึ่งมีถิ่นที่อยู่โดยปกติอยู่ในเขตอำนาจศาลที่มิใช่ศาลคดีเด็กและเยาวชน หากไปกระทำความผิดในเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน ก็ต้องนำตัวไปพิจารณาในศาลคดีเด็กและเยาวชนที่เด็กหรือเยาวชนไปกระทำความผิดขึ้นด้วย

ขอยกตัวอย่าง เช่น ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง มีเขตอำนาจตลอดทั้งองที่กรุงเทพฯ เด็กหรือเยาวชนซึ่งมีถิ่นที่อยู่ในกรุงเทพมหานครไปกระทำความผิดที่จังหวัดชลบุรีซึ่งอยู่นอกเขตอำนาจศาลคดีเด็กและเยาวชน จะต้องนำเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นมาดำเนินคดีที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง นอกจากนี้แล้วเด็กหรือเยาวชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชลบุรีเกิดมากระทำความผิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ก็จักต้องดำเนินคดีในศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางเช่นเดียวกัน

ดังกล่าวนี้อาจเห็นว่าเด็กหรือเยาวชน หมายถึง ผู้ที่มีอายุเกินกว่า 7 ปีบริบูรณ์ และไม่
เกินกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หมายความว่าเฉพาะขณะกระทำความผิดเท่านั้น แต่ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิพากษาให้รับตัวเด็กหรือเยาวชนไว้ทำการฝึกและอบรมได้จนถึงอายุไม่เกินกว่า 24 ปีบริบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ขณะกระทำความผิดเยาวชนมีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ ศาลตัดสินให้รับตัวไว้ฝึกอบรม 7 ปี ดังนั้นถ้าเด็กหรือเยาวชนผู้นั้นจะได้รับการปลดปล่อยก็อายุล่วงเข้า 24 ปีบริบูรณ์ ดังนี้ เป็นต้น

การพิจารณาพิพากษาคดีเด็กและเยาวชนแตกต่างจากการพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดาอย่างไร

การพิจารณาพิพากษาในศาลทั่วไปนั้น จะถือตามพยานหลักฐานเป็นเครื่องวินิจฉัย ส่วนการพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนในศาลคดีเด็กและเยาวชนนั้น นอกจากมีพยานหลักฐานตามทางสอบสวนของพนักงานสอบสวนแล้ว ยังจะต้องมีรายงานสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นเครื่องวินิจฉัยด้วย รายงานสิ่งแวดล้อมที่ว่านี้ก็คือ รายงานการพินิจพฤติกรรมของสถานแรกรับรายงานผลการสืบเสาะข้อเท็จจริงของพนักงานคุมประพฤติ รายงานผลการตรวจวิเคราะห์ทางกายและทางจิตของแพทย์เพื่อจะได้ทราบว่าปัจจัยหรือมูลเหตุที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดนั้น เกิดภาวะผลักดันจากทางใด ควรใช้วิธีการแก้ไขอย่างไรจึงจะเหมาะสม คือ มุ่งในทางส่งเสริมแก้ไขบำบัดพฤติกรรมเป็นสำคัญ

ส่วนองค์คณะผู้พิพากษา กฎหมายกำหนดให้มีผู้พิพากษาไม่น้อยกว่า 2 คน และ ผู้พิพากษา
ล่าม อีก 2 คน สำหรับผู้พิพากษาล่ามอย่างน้อยต้องเป็นสตรี 1 คน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาได้ และในการตัดสินก็ถือเสียงข้างมากขององค์คณะ

ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นการดำเนินการคดีเด็กและเยาวชนในคดีอาญาทั่วไป ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีเด็กและเยาวชน โดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2515 บัญญัติว่าเยาวชนซึ่งมีอายุเกินกว่า 16 ปีบริบูรณ์ ถ้ากระทำความผิดอาญาดังต่อไปนี้ ให้ดำเนินการกระบวนการพิจารณาพิพากษา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ทั่วไป คือ

(1) คดีข่มขืนกระทำชำเราและโทรมหญิง เป็นเหตุให้ผู้ถูกกระทำรับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

(2) คดีฆ่าคนตายโดยเจตนา

(3) คดีจับคนไปเรียกค่าไถ่

(4) คดีชิงทรัพย์

(5) คดีปล้นทรัพย์

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก เป็นส่วนราชการที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน พ.ศ. 2494 ซึ่งตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ความในมาตรา 7 บัญญัติไว้ว่า "สถานพินิจสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรม มีผู้อำนวยการสถานพินิจเป็นผู้บังคับบัญชา สถานพินิจจะจัดตั้งขึ้น ณ ที่ใด และมีเขตอำนาจเพียงใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา"

หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กมีหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวเนื่องกับคำลคดีเด็กและเยาวชนตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน กล่าวคือ

ในด้านคดีอาญา

(1) ควบคุม เด็กและ เยาวชนผู้ต้องหว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้ในระหว่างที่มีการสอบสวนหรือพิจารณาคดี กล่าวคือ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีเด็กและเยาวชนนั้น เมื่อมีการจับกุม เด็กและ เยาวชนซึ่งต้องหว่ากระทำการอันกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดและคดีนั้นจะต้องได้รับการพิจารณาพิพากษาในศาลคดีเด็กและเยาวชน กฎหมายบัญญัติให้พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำ เด็กหรือ เยาวชนให้เสร็จภายใน 24 ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือ เยาวชนนั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เมื่อพ้นกำหนด 24 ชั่วโมงแล้ว พนักงานสอบสวนจะต้องส่งตัว เด็กหรือ เยาวชนนั้นไปยังสถานพินิจ เพื่อควบคุมตัวไว้ หรือให้ปล่อยตัวไปชั่วคราว ทั้งนี้แล้วแต่ดุลพินิจของผู้อำนวยการสถานพินิจ

(2) เมื่อสถานพินิจได้รับตัว เด็กหรือ เยาวชนจากพนักงานสอบสวนแล้ว กฎหมายบัญญัติในสถานพินิจสืบเสาะและพินิจ เรื่องอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพ และฐานะของเด็กหรือ เยาวชน ตลอดจนบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ เด็กหรือ เยาวชนนั้นอาศัยอยู่ รวมทั้งสิ่งแวดล้อมทั้งปวงเกี่ยวกับเด็กหรือ เยาวชนนั้น กับสาเหตุแห่งการกระทำผิด เพื่อรายงานต่อพนักงานสอบสวนและศาล

ในการสืบเสาะข้อเท็จจริงทั่ว ๆ ไปนั้นเป็นหน้าที่ของพนักงานคุมประพฤติหรือนิติกร ส่วนการตรวจวิเคราะห์ทางกายและทางจิตใจนั้นเป็นหน้าที่ของแพทย์ จิตแพทย์ และนักจิตวิทยา สำหรับการพินิจพฤติกรรมระหว่างควบคุมนั้น เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในสถานแรกรับ หรือสถานฝึกอบรมแล้วแต่กรณี (สถานพินิจต่างจังหวัดยังไม่ได้แยกสถานแรกรับไว้ต่างหาก)

(3) ในการพิจารณาพิพากษาของศาล เกี่ยวกับคดีอาญานั้น ศาลจะพิจารณาประกอบกัน ทั้งสำนวนของพนักงานสอบสวน และนำรายงานสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่สถานพินิจส่งมาเพื่อประกอบการวินิจฉัยด้วย คำพิพากษาของศาลคดีเด็ก ๆ ที่นิยมใช้อยู่ในปัจจุบัน จำแนกได้เป็น 3 กรณี คือ

ก. ปลปล่อยตัวไปโดยไม่มีเงื่อนไข

ข. ปลปล่อยตัวไปโดยมี เงื่อนไขให้คุมประพฤติไว้ หมายความว่า ปลปล่อยให้เด็กหรือเยาวชนไปอยู่ในปกครองของบิดาหรือผู้ปกครองได้ แต่ต้องมารายงานตัวต่อสถานพินิจตามเวลาที่ศาลกำหนดขณะเดียวกันสถานพินิจจะต้องส่งพนักงานคุมประพฤติออกไปสอดส่องดูแล-การปฏิบัติตัวของเด็กหรือเยาวชนนั้นจนกว่าจะพ้น เงื่อนไข

ค. กรณีที่การกระทำผิดของเด็กหรือเยาวชนนั้นจะเป็นพิษ เป็นภัยต่อสังคมหรือในรายที่ไม่มั่นใจว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะสามารถปกครองดูแลบุตรหลานของตนให้เป็นพลเมืองดีได้ ศาลจะสั่งให้รับตัวไว้ฝึกอบรมตามกำหนดระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถานพินิจจะต้องดำเนินการอบรมเด็กและเยาวชนนั้นตามคำสั่งศาล ทั้งในสายวิชาสามัญ วิชาชีพ และการอบรมบ่มนิสัย เพื่อพัฒนาจิตใจให้กลับตนเป็นพลเมืองดีในอนาคต

(4) หน้าที่สำคัญของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กอีกประการหนึ่งก็คือ เมื่อเด็กที่รับการฝึกอบรมได้รับการปลดปล่อยตัวแล้ว จะต้องดำเนินการด้านการส่งเคราะห์ภายหลังปล่อย อาทิ การส่งกลับภูมิลำเนา เติมติดต่อให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองมารับตัว การจัดหางานให้ทำ การจัดหาผู้อุปการะให้ได้พักพิงอาศัยในรายที่ไร้ญาติขาดที่พึ่ง หรือรับตัวไว้ประกอบอาชีพ

(5) ระหว่างที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมของสถานพินิจ ทั้งในระหว่างรอผลการสอบสวนและรอการพิจารณาของศาลก็ดี ระหว่างที่รับตัวไว้ทำการฝึกและอบรมก็ดีเป็นหน้าที่ของสถานพินิจที่จะต้องจัดสวัสดิการในด้านการศึกษาที่อยู่หลับนอน การจัดเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ประจำตัวเด็ก การเสริมสร้างสุขภาพพลานามัย การบำบัดรักษาโรคภัยไข้เจ็บ การจัดหาบิดามารดาหรือผู้ปกครองเข้าเยี่ยม เยียน

ในด้านคดีแพ่ง

ที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ส่วนในทางคดีแพ่งนั้น สถานพินิจและคุ้มครองเด็กมีหน้าที่รับผิดชอบอีกส่วนหนึ่งด้วย กล่าวคือ

คดีแพ่งที่เกี่ยวกับผู้เยาว์นั้น ตามกฎหมายวิธีพิจารณาความคดีเด็กและเยาวชนมีวัตถุประสงค์
 ในชั้นที่คุ้มครองและรักษาผลประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์ให้เป็นไปโดยถูกต้องและ
 เหมาะสมที่สุด โดยมิให้ผู้เยาว์ต้องเสียสิทธิหรือประโยชน์แก่ผู้อื่นเพราะความอ่อนอายุของตน
 ศาลคดีเด็กและเยาวชนมีอำนาจพิจารณาคดีแพ่งได้จำกัด เท่าที่ระบุไว้ในประกาศของคณะปฏิวัติ
 ฉบับที่ 163 ลงวันที่ 15 มิถุนายน 2515 คือ คดีแพ่งที่ฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือกระทำใด ๆ
 ในทางศาลเกี่ยวกับผู้เยาว์ ซึ่งจะต้องบังคับใช้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มีเพียง 32
 มาตรา เท่านั้น จะพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดไว้ใน 32 มาตราดังกล่าว
 ไม่ได้ คดีแพ่งที่มีคำฟ้องหรือร้องขอต่อศาลคดีเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่เป็นคดีที่เกี่ยวกับ

- การขอทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์
- การขอให้รับรองบุตร
- การขอเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์
- การขอถอนอำนาจการปกครอง
- การขออนุญาตทำกิจการค้าขายของผู้เยาว์
- การขอถอนอำนาจปกครองทรัพย์สิน
- การเรียกค่าอุปการะเลี้ยงดู

เมื่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีเด็กและเยาวชน ได้รับคำฟ้องหรือคำร้องขอใด ๆ ใน
 คดีแพ่งก็จะแจ้งให้ผู้อำนวยการสำนักงานคดีเด็กและเยาวชน เพื่อทำการสืบเสาะข้อเท็จจริงต่าง ๆ
 ที่ได้มีการฟ้องหรือร้องขอต่อศาลหรือไม่ สืบควรดำเนินการตามคำฟ้องหรือร้องขอหรือไม่เพียงใด
 ในการพิพากษาคดีแพ่งนี้ กฎหมายบัญญัติให้ศาลฟังความเห็นของผู้อำนวยการสำนักงานคดีผู้เยาว์นั้น
 อยู่ในเขตอำนาจเสียก่อน ในการสืบเสาะข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคดีแพ่ง ผู้อำนวยการสำนักงานคดีจะ
 มอบหมายให้พนักงานคุมประพฤติหรือพนักงานคดีออกไปสืบเสาะข้อเท็จจริงคล้ายกับการสืบเสาะ
 ข้อเท็จจริงในคดีอาญาดังกล่าวมาแล้วข้างต้น

สืบเนื่องจากการสืบเสาะข้อเท็จจริงในคดีแพ่งเกี่ยวกับการขอทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์
 และการขอเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์นั้น ในบางรายที่พนักงานคุมประพฤติ หรือพนักงานคดีไม่มั่นใจตัว
 ผู้ปกครองซึ่งอาจจะจะเป็นบิดามารดา หรือบุคคลอื่นใด ซึ่งร้องขอต่อศาลขอเป็นผู้ปกครองผู้เยาว์
 หรือขอทำนิติกรรมแทนผู้เยาว์ ซึ่งบุคคลเหล่านี้อาจจะมีความประพฤติบางอย่างไม่เหมาะสม เช่น
 ไม่มีความรับผิดชอบต่อผู้เยาว์เพียงพอ มีวุ่นวายในการเล่นการพนัน ชอบเที่ยวเตร่เล่นเพลเพลไหล

ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ไม่ประกอบอาชีพเป็นกิจจะลักษณะมีว่ลุ่มอบายมุขอื่น ๆ หรือมีพฤติการณ์ล่อว่า เป็นบุคคลที่ไม่มีความบริสุทธิ์ใจต่อผู้เยาว์โดยแท้จริง หรือผู้เยาว์มีทรัพย์สินมาก อันจะเป็นเหตุให้ ประโยชน์ สิทธิ ทรัพย์สิน และสวัสดิภาพของผู้เยาว์อาจจะได้รับอันตราย หากให้ผู้ปกครองจัดการทรัพย์สินของผู้เยาว์เสียหาย หรือเกิดขาดตกพร่อง เสื่อมค่าในทรัพย์สินใด กรณีเช่นนี้ พมกงานคุมประพฤติ หรือพนักงานคดี เจ้าของสำนวนอาจจะเสนอความเห็นต่อศาลให้กำกับผู้ ปกครอง เมื่อศาลเห็นสมควรก็จะสั่งให้ผู้อำนวยการสถานพิณและคุ้มครองเด็กเป็นผู้กำกับการ ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์อีกชั้นหนึ่ง และเมื่อศาลมีคำสั่งให้มีการกำกับผู้ใช้อำนาจปกครองแล้ว ก็จะเป็นหน้าที่ของสถานพิณที่จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล โดยทำหน้าที่พิทักษ์รักษา ผลประโยชน์ในสิทธิและทรัพย์สินของผู้เยาว์จนกว่าผู้เยาว์จะบรรลุนิติภาวะโดยมีอายุครบ 20 ปี บริบูรณ์หรือบรรลุนิติภาวะโดยการสมรส หมายความว่าศาลจะไม่อนุญาตให้ผู้ปกครองนำเงินใน ส่วนของผู้เยาว์นั้นไปใช้จ่ายโดยพลการ หากแต่ให้ผู้อำนวยการสถานพิณและคุ้มครองเด็กรักษา ไว้ให้ เมื่อผู้ปกครองจะเบิกจ่ายไปเพื่อการอุปการะเลี้ยงดู เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือเพื่อ กระทำการอื่นใดสำหรับผู้เยาว์ ผู้ปกครองจะต้องไปแจ้งเหตุผลข้อเท็จจริงต่อผู้อำนวยการสถาน พิณเป็นคราว ๆ ไป ซึ่งผู้อำนวยการสถานพิณจะพิจารณาสั่งจ่ายเงินให้ตามความจำเป็นเท่า นั้น

สถานพิณและคุ้มครองเด็กกลาง

สถานพิณและคุ้มครองเด็กกลาง เป็นหน่วยงานที่ตั้งขึ้นควบคู่กับศาลคดีเด็กและเยาว ชนกลางมีผู้อำนวยการสถานพิณ ๑ เป็นผู้บังคับบัญชาภายใต้บังคับบัญชาของอธิบดีศาลคดีเด็ก และเยาวชนกลางเปิดดำเนินการเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 โดยเปิดที่ทำการชั่วคราวของ ศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางชั้นบน เป็นที่ทำการศาล ชั้นล่างด้านขวาและซ้ายเป็นที่ทำการสถาน พิณ ๑ ด้านหน้าเป็นที่ทำการของอัยการทางด้านหลังของศาลและสถานพิณได้ดัดแปลงเป็นที่ ควบคุมเด็กและเยาวชน ส่วนที่ควบคุมเด็กและเยาวชนหญิงอยู่ด้านข้างของตัวตึก

ครั้นเมื่อศาลคดีเด็กและเยาวชนได้ย้ายมาอยู่ที่อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง ในปัจจุบัน สถานพิณ ๑ ก็ย้ายมาอยู่ที่ตัวอาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางด้วยเช่นกัน สำหรับที่ควบคุมเด็กและเยาวชนได้ย้ายไปตั้งอยู่ที่ถนนสรรพาวุธ บางนา เขตพระโขนง อันเป็น ที่ตั้งสถานพิณและอบรมในปัจจุบัน ส่วนที่ควบคุมเด็กและเยาวชนหญิง ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. 2496 ได้ไปเข้าบ้านที่ซอยกล้วยน้ำไท อำเภพระโขนง เป็นที่ควบคุมเด็กและเยาวชนหญิง ต่อมาสถาน

ที่ควบคุม เด็กและเยาวชนหญิงหรืออัยหนึ่งสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี) ได้ย้ายมาอยู่ที่ซอยท่าข้าม ถนนมหาธาตุ ตำบลพระบรมมหาราชวัง อำเภอพระนคร อันเป็นที่ตั้ง สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี) ในปัจจุบัน ตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม 2500

สถานฝึกและคุ้มครองเด็กกลาง มีสถานควบคุมเด็กและเยาวชน อยู่ 5 แห่ง คือ

- สถานแรกรับ (บ้านเมตตา) ตั้งอยู่ที่ถนนแจ้งวัฒนะ หลักสี่ บางเขน (ทางไปปากเกร็ด) สถานแรกรับนี้เป็นหน่วยรับเด็กหรือเยาวชน ระหว่างรอผลการสอบสวนและระหว่างรอการพิจารณาของศาล ซึ่งจะรับเด็กหรือเยาวชนชายไว้ทั้งหมด

- สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นใหญ่ (บ้านกรุณา) , สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชายรุ่นเล็ก (บ้านมุทิตา) , สถานกักและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านอุเบกษา) ทั้ง 3 หน่วยนี้ เป็นสถานฝึกและอบรมตามคำสั่งศาล ตั้งอยู่ที่ถนนสรรพาวุธ แขวงบางนา เขตพระโขนง

- สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี) ตั้งอยู่ข้างโรงเรียนราชินี ซอยท่าข้าม ถนนมหาธาตุ ปากคลองตลาด เป็นทั้งสถานแรกรับ และสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนหญิง โดยเฉพาะ

สถานฝึกและคุ้มครองเด็กกลางแบ่งส่วนราชการไว้อย่างไรบ้าง

สถานฝึกและคุ้มครองเด็กกลางแบ่งส่วนราชการไว้ดังนี้ คือ

กองอำนวยการ

กองแรกรับ

กองคุมประพฤติ

กองแพทย์

กองอำนวยการ ตั้งอยู่ชั้น 3 อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หลักเมือง แบ่งหน่วยงานไว้ดังนี้

งานธุรการ

งานการเจ้าหน้าที่

งานคลัง

งานส่งเคราะห์

งานฝึกและอบรม มีสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนชาย บ้านกรงดา บ้านมุกดา
บ้านอุเบกขา ตั้งอยู่ถนนสรรพาวุธ บางนา พระโขนง ส่วนสถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน
หญิงบ้านปราณี ตั้งอยู่ถนนมหาราช แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร ย่างโรงเรียนราชินี
กองแรกรับ (บ้านเมตตา) ตั้งอยู่ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตบางเขน (ทางแยกไป
ปากเกร็ด) แบ่งหน่วยงานไว้ดังนี้

งานธุรการ

งานอภิบาลและการพิทักษ์

งานฝึกอบรมเบื้องต้น

กองคุมประพฤติ ตั้งอยู่ชั้น 2 อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หลักเมือง แบ่งหน่วยงานไว้ดังนี้

ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีอาญา

ฝ่ายประมวลข้อเท็จจริงคดีแพ่ง

ฝ่ายควบคุมและสอดส่อง

ฝ่ายกำกับการปกครอง

ฝ่ายเอกสารและประชาสัมพันธ์

กองแพทย์ ตั้งอยู่ชั้นล่าง อาคารศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง หลักเมือง แบ่งหน่วยงานไว้ดังนี้

ฝ่ายวินิจฉัยและบริการโรคทั่วไป

ฝ่ายวินิจฉัยและบริการทันตสุขภาพจิต

ฝ่ายวิชาการและสถานแนะนำเด็ก

งานพยาบาลและธุรการกลาง

การฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนในปัจจุบันได้จัดไว้อย่างไรบ้าง

การฝึกและอบรม เด็กและเยาวชนแต่ละแห่งได้จัดไว้ดังนี้

ก. วิชาสามัญ ได้จัดให้เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาวิชาสามัญตามหลักสูตรการศึกษา
ผู้ใหญ่ คือ ระดับเริ่มเรียนพวกหนึ่ง หลังจากนั้นก็จัดเป็นระดับ 1 เทียบ ป.2 ระดับ 2 เทียบ
ป.4 และระดับ 3 เทียบ ป.6 ปัจจุบันเริ่มขยายถึงระดับ 4 เทียบ ม.3

ข. วิชาอาชีพ ได้จัดให้เด็กหรือเยาวชนฝึกฝนวิชาชีพตามสมัครใจ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลา
เวลาที่ศาลกำหนดให้ฝึกอบรมด้วย วิชาชีพที่จัดสอนในปัจจุบัน ได้แก่ ช่างไม้ , ช่างพิมพ์ ,
ช่างศิลป์ , ช่างยนต์ , ช่างไฟฟ้า , ช่างวิทยุและโทรทัศน์ , ช่างปูน , ช่างตัดผม , ช่างตัด
เย็บเสื้อผ้า , เกษตรกรรม (มีทั้งเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์) หัตถกรรม , ช่างเครื่องปั้นดินเผา
ช่างทอเสื่อ , ช่างอัดล้างขยายรูป , ดนตรีและขับร้อง ส่วนเด็กและเยาวชนหญิงก็จะฝึกวิชาช่าง
ตัดเย็บเสื้อผ้าสตรี การฝีมือและศิลปะประดิษฐ์ต่าง ๆ ช่างเสริมสวย , หัตถกรรม และโภชนาการ

ค. การพัฒนานิสัย ได้จัดให้มีการอบรมด้านจริยธรรมเพื่อฟื้นฟูจิตใจโดยนักจิตวิทยา ,
อนุศาสนาจารย์ และวิทยากรจากภายนอก เช่น ผู้ทรงคุณวุฒิจากพุทธสมาคมแห่งประเทศไทยบ้าง
นิมนต์พระไปเทศนาสั่งสอนบ้าง นิสิตนักศึกษาอาสาสมัครบ้าง โดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชนที่มีปัญหา
ทางจิตก็จะจัดให้มีการบำบัดแก้ไขโดยจิตแพทย์ และนักจิตวิทยา นอกจากนี้แล้วยังได้นำวิชาลูกเสือ
เข้าไปสอนเด็กและเยาวชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนานิสัย

ง. การพัฒนาสุขภาพพลานามัย จัดให้มีการออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬาและกาย
บริหารตลอดจนการต้านการกินอยู่หลับนอนให้ถูกสุขลักษณะ

โดยเฉพาะฝึกวิชาชีพสาขาช่างเชื่อมโลหะ , ช่างยนต์ และช่างไฟฟ้า ขณะนี้ได้มีอาสา
สมัครพลเรือนเยอรมัน เข้าไปช่วยฝึกสอนให้ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ตลอดจนการสนับสนุน
ในด้านเครื่องมือ เครื่องใช้ ภายใต้การติดต่อประสานงานของกรมวิเทศสหการ เด็กและเยาวชน
ผู้รับการฝึกวิชาชีพส่วนใหญ่จะมีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้เป็นอย่างดี

กิจวัตรประจำวันของเด็กและเยาวชนในสถานฝึกและอบรมแต่ละแห่งมีอะไรบ้าง

กิจวัตรประจำวันของสถานแรกรับ และ สถานฝึกอบรมแต่ละแห่ง มีดังนี้

06.00 น.	- ตื่นนอน ล้างหน้า แปรงฟัน ทำความสะอาดร่างกาย
ช่วยกันทำความสะอาดนอน และเครื่องนอน
07.00 - 08.30 น.	- วิ่งออกกำลังกาย และฝึกกายบริหาร แล้วอาบน้ำ
08.00 น.	- เคารพธงชาติ แล้วรับประทานอาหารเช้า
09.00 - 12.00 น.	- แบ่งกลุ่มปฏิบัติงานโยธา เรียนวิชาสามัญ ฝึกวิชาชีพ
แล้วแต่กรณี
12.00 น.	- รับประทานอาหารเช้า
13.00 - 16.00 น.	- แบ่งกลุ่ม ปฏิบัติงานโยธา, เรียนวิชาสามัญ, ฝึกวิชาชีพ,
เล่นกีฬา ฝึกพลศึกษา หรือวิชาลูกเสือ และพบญาติ
ในห้องเยี่ยม
16.00 น.	- อาบน้ำ
17.00 น.	- รับประทานอาหารเช้า
18.00 น. หรือพลบค่ำ	- ขึ้นนอน, อบรม, สวดมนต์, ดูโทรทัศน์
21.00 น.	- เข้านอน

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

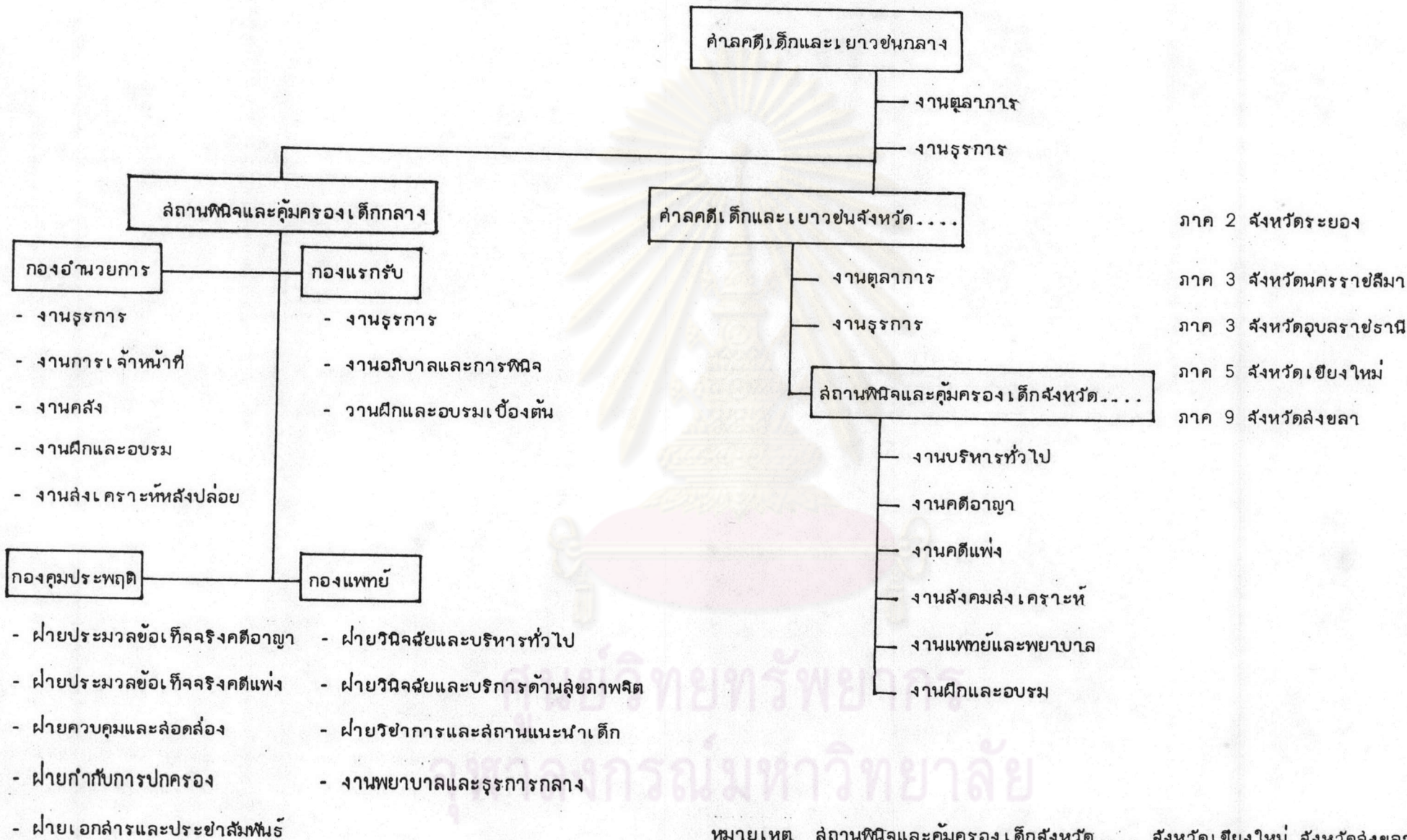
ปริมาณเด็กและเยาวชนในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในปทุมธานี

จำนวนเด็กและเยาวชนในความควบคุมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง ปทุมธานี
จำแนกได้ดังนี้

- สถานแรกรับ (บ้านเมตตา)	ประมาณ 500 คน
- สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ชายรุ่นใหญ่ (บ้านกรุณา)	ประมาณ 800 คน
- สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ชายรุ่นเล็ก (บ้านมุกดา)	ประมาณ 250 คน
- สถานกักและอบรมเด็กและเยาวชนชาย (บ้านอุเบกขา)	ประมาณ 200 คน
- สถานฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนหญิง (บ้านปราณี)	ประมาณ 250 คน
รวมประมาณ	<u>2,000 คน</u>

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แผนภูมิการแบ่งส่วนราชการศาลคดีเด็กและเยาวชน

หมายเหตุ สำนักงานพิทักษ์และคุ้มครองเด็กจังหวัด.... จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดสงขลา

จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดระยอง

จังหวัดฉะเชิงเทรา

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นายมานอช มิ่งทุม เกิดวันที่ 10 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2498 ที่อำเภอ
กบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาเอกพลศึกษา
จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เมื่อปีการศึกษา 2525 เข้าศึกษาต่อบัณฑิต
วิทยาลัย สาขาวิชาพลศึกษา ภาควิชาพลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา
2527 ปัจจุบันทำงานอยู่ที่โรงเรียนสตรีวิทยา 2 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย